

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

ІНСТИТУТ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Кафедра іноземних мов

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник директора
з навчальної роботи

«____» _____ 2014 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ
ДИСЦИПЛІНИ**

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

ІСПАНСЬКА МОВА

галузі знань **0302 Міжнародні відносини**
напрямів підготовки 6.030201 – міжнародні відносини
6.030202 – міжнародне право
6.030203 – міжнародні економічні відносини
6.030204 – міжнародна інформація
6.030205 – країнознавство
6.030206 – міжнародний бізнес

КИЇВ – 2014

Робоча програма дисципліни «*Теорія та практика перекладу*» для студентів галузі знань 0302 міжнародні відносини, напрямів підготовки : 6.030201 – міжнародні відносини, 6.030202 – міжнародне право, 6.030203 – міжнародні економічні відносини, 6.030204 – міжнародна інформація, 6.030205 – країнознавство, 6.030206 – міжнародний бізнес.

«___» _____ 2014 року – 37 с.

Розробник: канд.педаг.наук, доцент **Ніколаєва Людмила Олексіївна**

Робоча програма дисципліни «*Теорія та практика перекладу*» затверджена на засіданні кафедри іноземних мов

Протокол №від “....” 2014 року

Завідувач кафедри _____
В.В.Дайнеко
(підпис)

«___» _____ 2014 року

Схвалено науково - методичною комісією Інституту міжнародних відносин

Протокол від «___» _____ 2014 року №___
Голова науково-методичної комісії _____
О.А.Коппель
(підпис)

«___» _____ 2014 року

© Л.О.Ніколаєва, І.О.Журавльова, Н.О.Плахотнюк 2014 / 2015 н. рік
© О.М. Захаренко, М.І. Морєва 2014 / 2015 н. рік

ВСТУП

Навчальна дисципліна «*Теорія та практика перекладу*» є складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» *галузі знань* – 0302 міжнародні відносини, *напрямів підготовки* : 6.030201 – міжнародні відносини, 6.030202 – міжнародне право, 6.030203 – міжнародні економічні відносини, 6.030204 – міжнародна інформація, 6.030205 – країнознавство, 6.030206 – міжнародний бізнес.

Дана дисципліна є нормативною. Викладається протягом **трьох семестрів** (з V по VII) в **обсязі – 776 год. (21,5 кредитів ECTS)** зокрема: *лекції – 24 год., практичні заняття – 316 год., самостійна робота – 436 год.* У курсі передбачено **6 змістових модулів** та *підсумкова модульна контрольна робота після кожного семестру.* Завершуються V, VI семестри **заліком**, а VII семестр – **іспитом**.

Метою курсу теорії та практики перекладу є набуття студентами теоретичних знань і практичних умінь та навичок, необхідних для здійснення перекладацької діяльності у двох напрямках : з іспанської мови на українську і з української на іспанську.

Завдання – набуття студентами необхідних умінь і навичок у таких видах перекладу: повний письмовий переклад текстів публіцистичного, наукового, офіційно-ділового стилів за фахом студентів, зокрема міжнародних документів; письмовий і усний реферативний і анотаційний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів (статей, монографій, виступів фахівців з фаху студентів, державних і громадських діячів тощо). Додатковим завданням є розвиток навичок і умінь у чотирьох основних видах мовленнєвої діяльності іспанською мовою.

Курс складається з **шести** *змістових модулів.*

Перший присвячений вивченню міжмовної комунікації як об'єкту теорії перекладу. *Другий* – міжмовним розбіжностям на різних рівнях мовної ієрархії. *Третій* – перекладацьким прийомам і трансформаціям. *Четвертий* – лексико-семантичним питанням перекладу. *П'ятий* – взаємодії граматики з лексикою при перекладі. *Шостий* – стилістичним питанням перекладу.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- основні поняття теорії перекладу;
- фундаментальні проблеми перекладознавства;

- закономірності і структуру перекладацького процесу як особливого спеціалізованого виду мовленнєвої діяльності;
- види усного і письмового перекладу;
- види адекватності перекладу;
- види лексичних, граматичних і стилістичних розбіжностей між іноземною і українською мовою;
- рівні еквівалентності у перекладі;
- перекладацькі прийоми і трансформації (додавання і опущення слів, конкретизація, генералізація, синонімічна заміна, антонімічний переклад, смислове узгодження, адаптація, ампліфікація, експлікація, компенсація, логічне переосмислення, перестановки, поєднання і розділення речень) ;
- структурні і лексико-граматичні особливості реферативного перекладу. критерії оцінки якості перекладу;
- критерії оцінки якості перекладу.

уміти:

1) здійснювати

- повний письмовий переклад текстів публіцистичного, офіційно-ділового і наукового стилів відповідно до фаху студентів;
- усний послідовний (абзацно-фразовий) переклад у професійно значущих сферах: суспільно-політичній, фахово-діловій, науково-фаховій;
- усний реферативний переклад аудіотекстів і матеріалів електронних засобів масової інформації;
- письмовий і усний реферативний переклад текстів публіцистичного і наукового стилів (статей, монографій, виступів державних і громадських діячів тощо). Письмовий переклад включає різні види реферування (реферат в описовій формі, реферат-резюме, реферат-огляд), а також анотування первинних текстів.

2) володіти перекладацькими прийомами і трансформаціями;

3) відрізняти вільні словосполучення від усталених;

4) розуміти значення слова у вузькому і широкому контексті;

5) знаходити відповідники і перекладати інтернаціоналізми, виділяючи при цьому „несправжніх друзів перекладача” ;

6) знаходити відповідники і перекладати фразеологізми, безеквівалентну лексику, власні імена, скорочення і аббревіатури, цитати.

Місце дисципліни в системі підготовки фахівців у сфері міжнародних відносин: навчальна дисципліна «Теорія та практика перекладу» є складовою в комплексній підготовці за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» *галузі знань* – 0302 міжнародні відносини.

Зв'язок з іншими дисциплінами. Навчальна дисципліна «Теорія та практика перекладу» викладається після засвоєння студентами дисципліни „Іспанська мова” і спирається також на знання і уміння, засвоєвані при вивченні дисципліни „Мова фаху”.

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти у V і VI семестрах

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Кожний семестр включає два змістові модулі

Обов'язковим для заліку є виконання тестових робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання за формами контролю ¹ :	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 22 бали	Max. – 40 балів	Min. – 26 балів	Max. – 40 балів
Виконання модульної роботи з ТПП	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10
Виконання модульної роботи з іспан. мови	„5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„6” x 1 = 6	„10” x 1 = 10
Відповідь з теорії перекладу	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Виконання завдань з аудіювання і перекладу	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5
Виконання індивідуальних робіт з перекладу	„3” x 2 = 6	„5” x 2 = 10	„3” x 3 = 9	„5” x 2 = 10
Підсумкова контрольна робота			„6” x 2 = 12	„10” x 2 = 20

„3” – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент.
¹ – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 40 балів* для одержання заліку обов'язково здають залік, який оцінюється у *20 балів*. Рекомендований мінімум для допуску до заліку – *48 балів*.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	ПМК / залік	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	22	26	12	60
Максимум	40	40	20	100

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою
90 – 100	Зараховано
85 – 89	
75 – 84	
65 – 74	
60 – 64	
1 – 59	не зараховано

¹ Див. Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу від 1 жовтня 2010 року, а також Розпорядження ректора «Про методику розрахунку підсумкової оцінки дисциплін, які читаються два і більше семестри» від 29 вересня 2010 року

Контроль знань і розподіл балів, які отримують студенти у VII семестрі

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою. Кожний семестр включає два змістові модулі

Обов'язковим для заліку є виконання тестових робіт, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

Оцінювання за формами контролю ² :	ЗМ1		ЗМ2	
	Min. – 17 балів	Max.–29 балів	Min. – 18 балів	Max. – 31 бал
Виконання модульної роботи з ТПП	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10
Виконання модульної роботи з іспан. мови	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10	„ 5” x 1 = 5	„10” x 1 = 10
Відповіді з теорії перекладу	„ 2” x 1 = 2	„ 2” x 1 = 2	„ 2” x 1 = 2	„ 3” x 1 = 3
Виконання завдань з аудіювання і перекладу	„ 3” x 1 = 3	„5” x 1 = 5	„ 3” x 1 = 3	„5 ” x 1 = 5
Виконання індивідуальних робіт з перекладу	„ 2” x 1 = 2	„ 2” x 1 = 2	„ 3” x 1 = 3	„ 3” x 1 = 3
Підсумкова контрольна робота : з іспан. мови, з перекладу			„12” x 1 = 12 „13” x 1 = 13	„20” x 1= 20 „20” x 1= 20
³ – мінімальна/максимальна оцінку, яку може отримати студент. ¹ – мінімальна/максимальна залікова кількість робіт чи завдань.				

Результати навчальної діяльності студентів оцінюються за 100 бальною шкалою. Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів ніж *критично-розрахунковий мінімум – 20 балів* для одержання іспиту обов'язково виконують тест, який оцінюється у *25 балів*. Рекомендований мінімум для допуску до іспиту – *40 балів*.

У випадку відсутності студента з поважних причин відпрацювання та перездачі МКР здійснюються у відповідності до «Положення про порядок оцінювання знань студентів при кредитно-модульній системі організації навчального процесу» від 1 жовтня 2010 року.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Іспит	Підсумкова оцінка
<i>Мінімум</i>	17	18	25	60
Максимум	29	31	40	100

Шкала відповідності

За 100 – бальною шкалою	За національною шкалою	
90 – 100	5	відмінно
85 – 89	4	добре
75 – 84		
65 – 74	3	задовільно
60 – 64		
35 – 59	2	не задовільно
1 – 34		

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

V семестр

Змістовий модуль 1. Міжмовна комунікація як об'єкт теорії перекладу.

Тема 1. Предмет теорії перекладу. Види перекладу (44 год.)

Роль перекладу в розвитку світової культури та зміцненні міжнародних зв'язків. Перекладознавство як наука. Структура перекладацького процесу. Види перекладу.

Тема 2. Співвідношення форми і змісту при перекладі. (92 год.)

Смислова і мовна структура тексту. Поняття адекватності перекладу. Одиниця перекладу.

Змістовий модуль 2. Міжмовні розбіжності на різних рівнях мовної ієрархії

Тема 3. Слово і контекст. (68 год.)

Актуалізація значення слова в контексті. Види контекстів. Типи лексичних еквівалентів.

Тема 4. Граматичні розбіжності. Порядок слів у реченні при перекладі.

(66 год.)

Розбіжності у способах вираження граматичних категорій. Поняття актуального членування. Співвідношення синтаксичної, семантичної і комунікативної структури речення. Суб'єктно-об'єктна трансформація.

VI семестр

Змістовий модуль 3. Перекладацькі прийоми і трансформації.

Тема 5. Лексичні, граматичні і стилістичні трансформації. (68 год.)

Оказіональні відповідники на різних рівнях еквівалентності. Види еквівалентів. Види перекладацьких прийомів і трансформацій. Прагматика перекладацьких трансформацій.

Тема 6. Безеквівалентна лексика в перекладі. (66 год.)

Класифікація безеквівалентної лексики. Способи перекладу безеквівалентної лексики. Способи перекладу топонімів і антропонімів

Змістовий модуль 4. Лексико-семантичні питання перекладу.

Тема 7. Переклад інтернаціоналізмів і термінів. (68 год.)

Переклад інтернаціональної за коренем лексики. “Несправжні друзі ” перекладача. Переклад термінологічних одиниць, аббревіатур і скорочень.

Тема 8. Переклад усталених словосполучень і фразеологізмів. (66 год.)

Словосполучення вільні й усталені. Переклад словосполучень з урахуванням сполучуваності слів у мові перекладу. Фразеологічні одиниці та їх переклад.

VII семестр

Змістовий модуль 5. Взаємодія граматики з лексикою при перекладі.

Тема 9. Граматичні конструкції в перекладі. (54 год.)

Управління дієслів в українській і іспанській мовах. Синтаксична синонімія. Переклад іспанських конструкцій, що не мають прямих відповідників в українській мові.

Тема 10. Еквівалентність на надфразовому рівні. (52 год.)

Засоби зв'язку між реченнями і частинами тексту в українському і у іспанському реченні. Перерозподіл інформації між реченнями у надфразовій одиниці.

Змістовий модуль 6 . Стилістичні питання перекладу .

Тема 11. Стилістичні ресурси лексики і граматики. (50 год.)

Поняття стилю у перекладі. Засоби словесної образності. Передача гри слів. Переклад неологізмів, архаїзмів, просторічних слів та жаргонізмів. Засоби експресивного синтаксису.

Тема 12. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу. (50 год.)

Функціональні стилі сучасної іспанської і української мов. Підстили і жанри офіційно-ділового, публіцистичного і наукового стилів. Критерії оцінки якості перекладу.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

V семестр

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ.	С/Р
Змістовий модуль 1 Міжмовна комунікація як об'єкт теорії перекладу				
1	Тема 1. Предмет теорії перекладу. Види перекладу	2	16	26
2	Тема 2. Співвідношення форми і змісту при перекладі	2	40	50
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
Змістовий модуль 2 Мовні розбіжності на різних рівнях міжмовної комунікації				
4	Тема 3. Слово і контекст. Лексичні розбіжності	2	28	38
5	Тема 4. Граматичні розбіжності. Порядок слів у реченні при перекладі	2	26	38
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	8	120	152

Загальний обсяг **280 год.**, в тому числі:

Лекцій – **8 год.**

Практичних занять – **120 год.**

Самостійна робота – **152 год.**

VI семестр

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ.	СР
Змістовий модуль 3 <i>Перекладацькі прийоми і трансформації</i>				
1	Тема 5. Лексичні, граматичні, стилістичні трансформації	2	28	38
2	Тема 6. Безеквівалентна лексика в перекладі	2	26	38
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
Змістовий модуль 4 <i>Лексико-семантичні питання перекладу</i>				
4	Тема 7. Переклад інтернаціоналізмів і термінів	2	28	38
5	Тема 8. Переклад усталених словосполучень і фразеологізмів	2	26	38
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	8	120	152

Загальний обсяг **280 год.**, в тому числі:

Лекцій – **8 год.**

Практичних занять – **120 год.**

Самостійна робота – **152 год.**

VII семестр

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		лекції	практ.	С/Р
Змістовий модуль 5 <i>Взаємодія граматики з лексикою при перекладі.</i>				
1	Тема 9. Граматичні конструкції в перекладі	2	18	34
2	Тема 10. Еквівалентність на надфразовому рівні	2	16	34
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
Змістовий модуль 6 <i>Стилістичні питання перекладу</i>				
4	Тема 11. Стилістичні ресурси лексики і граматики	2	16	32
5	Тема 12. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу	2	16	32
	<i>Лексико-граматичний тест</i>		2	
	<i>Модульна контрольна робота</i>		2	
	<i>Підсумкова модульна контрольна робота</i>		2	
	ВСЬОГО	8	76	132

Загальний обсяг **216 год.**, в тому числі:

Лекцій – **8 год.**

Практичних занять – **76 год.**

Самостійна робота – **132 год.**

V семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Міжмовна комунікація як об'єкт теорії перекладу.

ТЕМА 1. Лекція 1. Предмет теорії перекладу. Види перекладу. (2 год.)

Історія перекладу. Виникнення перекладознавства як науки. Видатні теоретики перекладознавства. Зв'язок перекладознавства з іншими науками. Загальна і часткові теорії перекладу.

Поняття перекладу. Різноманітність дефініцій перекладу. Переклад як особливий, спеціалізований вид мовленнєвої діяльності. Структура перекладацького процесу. Білінгвізм і перекладацька компетенція.

Переклад художній і спеціальний, різновиди спеціального перекладу. Види усного перекладу: послідовний абзацно-фразовий, послідовний із спеціальною системою записів, синхронний. Види письмового перекладу: повний, реферативний, анотаційний. Переклад з використанням комп'ютерних програм-перекладачів.

Практичні заняття 1. – 16 год.

1. Вправи на повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (6 год.)
2. Граматичні вправи (4 год.)
3. Лексичні вправи (4 год.)
4. Вправи на аудіювання (2 год.)

Завдання для самостійної роботи : (26 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів(16 год.)***
- б) Виконання письмових лексико-граматичних вправ(10 год.)***

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьма З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000

8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ТЕМА 2. Лекція 1. Співвідношення форми і змісту при перекладі.

(2 год.)

Проблема перекладності. Інваріант у перекладі. Сміслова і мовна структура тексту. Інформативність тексту, види інформації у тексті. Екстралінгвістичні фактори перекладу.

Поняття адекватності перекладу. Вільний переклад. Дослівний переклад і буквализми. Семантико-стилістичний, дезидеративний і волюнтаристичний типи адекватності.

Питання одиниці перекладу. Відповідники на різних рівнях мовної ієрархії : фонема, морфема, слова, словосполучення, речення, надфразової одиниці і цілого тексту.

Практичні заняття 1. – 40 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (4 год.)
2. Переклад текстів з заданим типом адекватності (12 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (10 год.)
3. Граматичні вправи (4 год.)
4. Лексичні вправи (6 год.)
5. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ(4 год.)

Завдання для самостійної роботи . (50 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів(30 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ(10 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ (10 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М.: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Мовні розбіжності на різних рівнях міжмовної комунікації.

ТЕМА 3. Лекція 1. Слово і контекст. Лексичні розбіжності. (2 год.)

Смислова структура слова. Актуалізація значення слова у контексті. Контекст вузький, широкий, екстралінгвістичний. Фонові знання.

Багатозначність і недиференційованість значень слів у різних мовах. Розбіжності в об'ємі значень слів. Розбіжності в стилістичному забарвленні слів. Лексичні особливості, пов'язані з різним баченням світу. Типи лексичних еквівалентів: постійні, контекстуальні. Описовий переклад.

Практичні заняття – 28 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (6 год.)
4. Граматичні вправи: *Conditionnel passé 2me forme. Emploi des temps dans la proposition conditionnelle subordonnée de comparaison .* (6 год.)
5. Лексичні вправи (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ (6 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*
- г) Добір прикладів, ілюструючих лексичні розбіжності між українською і іспанською мовами. (4 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М.: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ТЕМА 4. Лекція 1. Граматичні розбіжності. Порядок слів у реченні.

(2 год.)

Розбіжності у способах вираження граматичних категорій. Категорія детермінації, категорія числа, категорія часу, способу, стану, виду.

Поняття актуального членування. Співвідношення синтаксичної, семантичної і комунікативної структури речення. Прямий порядок слів у іспанському реченні та інверсія підмета і прямого додатка в українському реченні. Способи перекладу інвертованих україномовних речень на іспанську мову.

Переклад іспанських і українських пасивних конструкцій. Суб'єктно-об'єктна трансформація.

Місце обставини і означення в українському і іспанському реченнях. Порядок однорідних прикметників.

Практичні заняття – 26 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (6 год.)
4. Граматичні вправи (4 год.)
5. Лексичні вправи (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ (6 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ (8 год.)*
- г) Добір прикладів, ілюструючих граматичні розбіжності між українською і іспанською мовами. (4 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000

8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

VI семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3

ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ ПРИЙОМИ І ТРАНСФОРМАЦІЇ

ТЕМА 5. Лекція 1. Лексичні, граматичні і стилістичні прийоми і трансформації. (2 год.)

Оказіональні відповідники на різних рівнях еквівалентності.

Види еквівалентів: формальний, смисловий, ситуаційний. Концепції основних моделей перекладу.

Лексичні, граматичні, стилістичні трансформації. Конкретизація, генералізація, синонімічна заміна, антонімічний переклад, смислове узгодження. Додання і опущення слів. Зміни частин мови, перестановки, об'єднання і членування речень. Прагматика перекладацьких трансформацій: адаптація, експлікація, ампліфікація, модуляція, логічний розвиток, компенсація.

Практичні заняття – 28 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності (10 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (6 год.)
4. Граматичні вправи (4 год.)
5. Лексичні вправи (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів.(20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ .(6 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*
- г) Добір прикладів, ілюструючих перекладацькі трансформації. (4 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьма З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006

5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письменного перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ТЕМА 6. Лекція 1. Безеквівалентна лексика в перекладі. Власні імена в перекладі. (2 год.)

Реалії як компонент соціально-історичного і національно-культурного контексту. Класифікація безеквівалентної лексики. Реалії іспанського життя. Способи перекладу безеквівалентної лексики: транскрипція, транслітерація повна і часткова, калькування, описовий переклад, ампліфікація, опущення слова, логічний розвиток поняття.

Способи перекладу топонімів і антропонімів: транскрипція, транслітерація повна і часткова, традиційний переклад, переклад значущих частин топонімів, ампліфікація. Правила транскрибування власних імен іспанською й українською мовами.

Переклад назв установ і організацій, газет, журналів, літературних творів, фільмів, кораблів тощо.

Практичні заняття – 26 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (6 год.)
4. Граматичні вправи (4 год.)
5. Лексичні вправи (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (10 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьма З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006

5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письменного перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 4

Лексико-семантичні питання перекладу

ТЕМА 7. Лекція 1. Переклад інтернаціоналізмів і термінів (2 год.)

Переклад інтернаціональної за коренем лексики. Формальна подібність слів. Проблема “несправжніх друзів” перекладача.

Латинізми, англіцизми, слова з префіксами грецького походження у іспанських текстах і їх переклад.

Переклад термінологічних одиниць. Фахова терміносистема. Аббревіатури та скорочення при перекладі.

Практичні заняття – 28 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності (10 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (6 год.)
4. Граматичні вправи (4 год.)
5. Лексичні вправи (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ . (8 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьма З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005

7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Іовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ТЕМА 8. Лекція 1. Переклад усталених словосполучень і фразеологізмів
(2 год.)

Словосполучення вільні й усталені. Переклад словосполучень з урахуванням сполучуваності слів у мові перекладу. Граматичні зв'язки у словосполученнях. Дієслівне керування. Десемантизація слова. Заміна слова словосполученням. іспанські еквіваленти українських префіксальних дієслів.

Фразеологічні одиниці та їх переклад. Переклад прислів'їв, приказок, крилатих висловів. Переклад лексичних одиниць і висловів, пов'язаних з античною історією, міфологією. Переклад біблеїзмів.

Переклад цитувань.

Практичні заняття – 26 год.

1. Повний і реферативний переклад текстів з теорії перекладу (2 год.)
2. Переклад текстів із заданим типом адекватності (8 год.)
3. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (6 год.)
4. Граматичні вправи (4 год.)
5. Лексичні вправи (4 год.)
6. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (38 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (10 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (8 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьма З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Іовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000

8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

VII семестр

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 5

Взаємодія граматики з лексикою при перекладі

ТЕМА 9. Лекція 1. Граматичні конструкції в перекладі (2 год.)

Вираження часових, просторових, причинно-наслідкових, умовних і допустових відносин в українській і іспанській мовах.

Управління дієслів в українській і іспанській мовах.

Синтаксична синонімія. Синонімія простого і складного речень. Синонімія прийменникових конструкцій, дієприкметникових та дієприслівникових зворотів і підрядних речень. Сурядність і підрядність в перекладі.

Переклад іспанських безособових речень. Переклад іспанських конструкцій виділення. Переклад іспанських обмежувальних конструкцій.

Переклад іспанських інфінітивних конструкцій. Переклад іспанських дієприкметникових конструкцій. Переклад речень з абсолютним дієприкметниковим зворотом. Переклад іспанських каузативних конструкцій. Конструкції з прикладкою. Приєднувальні конструкції.

Практичні заняття – 18 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності (6 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (4 год.)
3. Граматичні вправи (4 год.)
4. Лексичні вправи (2 год.)
5. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (34 год.)

- а) *Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (6 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьма З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005

7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Іовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ТЕМА 10. Лекція 1. Еквівалентність на надфразовому рівні. (2 год.)

Засоби зв'язку між реченнями і частинами тексту: лексичний повтор, применниковий зв'язок, сполучниковий зв'язок, порядок слів (в українському реченні), неозначений артикль (у іспанському реченні). Перерозподіл інформації між реченнями у надфразовій одиниці.

Практичні заняття – 16 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності (8 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (4 год.)
3. Граматичні вправи: Emploi du subjonctif dans la proposition indépendante (2 год.)
4. Лексичні вправи (2 год.)

Завдання для самостійної роботи. (34 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (6 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Іовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М.: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Іовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 6

Стилістичні питання перекладу

ТЕМА 11. Лекція 1. Стилістичні ресурси лексики і граматики (2 год.)

Стилістичний аспект перекладу. Поняття стилю у перекладі. Стилістичні ресурси лексики. Засоби словесної образності. Передача гри слів. Переклад неологізмів, архаїзмів, просторічних слів та жаргонізмів.

Стилістичні ресурси граматики. Засоби експресивного синтаксису.

Практичні заняття – 16 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності (8 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (4 год.)
3. Граматичні вправи: Proposition participe absolue (2 год.)
4. Лексичні вправи (2 год.)

Завдання для самостійної роботи. (32 год.)

- а) Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)***
- б) Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)***
- в) Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (4 год.)***

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М.: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

ТЕМА 12. Лекція 1. Функціональні стилі і критерії оцінки якості перекладу

(2 год.)

Функціональні стилі: науковий, офіційно-діловий, публіцистичний, розмовний, художній. Підстили і жанри офіційно-ділового, публіцистичного і наукового стилів.

Критерії оцінки якості перекладу. Критерії оцінки перекладів наукової літератури, текстів суспільно-політичного характеру, офіційних документів.

Практичні заняття – 16 год.

1. Переклад текстів із заданим типом адекватності (6 год.)
2. Вправи на фіксовані перекладацькі труднощі (4 год.)
3. Граматичні вправи (2 год.)
4. Лексичні вправи (2 год.)
5. Вправи на аудіювання інформаційних повідомлень ЗМІ (2 год.)

Завдання для самостійної роботи . (32 год.)

- a) *Індивідуальний письмовий переклад текстів. (20 год.)*
- б) *Виконання письмово післятекстових перекладацьких вправ. (8 год.)*
- в) *Виконання письмово лексико-граматичних вправ. (4 год.)*

Література:

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009

Зразок текстів для перекладу і післятекстових перекладацьких і лексико-граматичних вправ

Техто 1. ЕТА-тероризм чи боротьба за свободу?

Проблема тероризму надзвичайно гостро стоїть практично у всіх країнах Європи. Однією з найдавніших радикальних організацій є ЕТА що виступає за незалежність країни басків. Баски - один з найбільш цікавих народів Європи, їхня мова не подібна на жодну мову світу. Населяють вони невелику гірську територію на сході Іспанії і на заході Франції. Ці дві країни і розділили поміж себе Країну Басків, що власне і стало передумовою для виникнення там потужного радикального руху.

Організація ЕТА („Еускаді та Аскатасума" в перекладі з баскської - „Країна Басків та свобода") була утворена в 1959 році молодими революціонерами, які вирішили боротися з окупантами методами збройної боротьби.

У цей час в Іспанії панував франкістський режим, який жорстким у питаннях, пов'язаних з басками. Націоналістичне партизанське підпілля, що діяло в гірській місцевості, було остаточно розгромлене Франко ще на початку 50-х років. Ситуація була безвихідна....

....Останнім часом ЕТА спіткала низка невдач. Зокрема, не вдалися замаху на короля Хуана Карлоса та реакційного діяча Хосе Марія Азнара. Уряд застосовує нові методи боротьби з баскським революційним рухом. І Уряд розробив широкі соціально-політичні програми, спрямовані на зменшення соціальної бази ЕТА. Так, на кількох останніх виборах ідеологічний рупор ЕТА - партія „Еррі Батасуна" все більше втрачає кількість відданих за неї голосів (від 15% до 7%).

Однак, і це не зломило організацію. Вона в черговий раз змінила тактику. По-перше, терористичні акції почали носити більш тотальний характер, охочіше використовується вибухівка. Об'єктами нападів стають не лише представники влади, а й реакційні та „прогресивні" політичні діячі, опортуністи, зрадники тощо. Два роки тому поліція виявила одну з штаб-квартир ЕТА, де знайшла „чорний список" і матеріали на 700 осіб, ворогів баскського народу, яких планувалось знищити. Загалом, за історію своєї діяльності ЕТА знищила в Іспанії 500 осіб. ЕТА посідає друге місце за результативністю в Європі, поступаючись лише ІРА.

Вулична Революція - ось ще одна особлива деталь нової тактики ЕТА. Організація поставила собі за мету перемогти на вулицях міст, вигнати з них чужинців. Союзником і опорою ЕТА у вуличній війні стала молодь, зокрема студентство. Молоді баски в капішонах б'ють на вулицях чужинців, трощать їх магазини, бари, помешкання і машини, нападають на поліцейських.

Весною 1995 року в містечку Байонні, яке знаходиться на південному заході Франції, відбувались серйозні сутички басків з поліцією. Причиною інциденту став марш протесту басків, після якого вони закидали напалмом

поліцейський відділ. П'ять представників правоохоронних структур було серйозно поранено.

У березні 1996 року членами ЕТА було вбито відомого вченого-юриста, колишнього члена Верховного Суду Франціско Томаса-і-Валіенте. Валіенте - символ Системи. Однією рукою він будував „правову державу“, іншою - сприяв нищенню басків. Його було вбито серед білого дня в приміщенні Мадридського університету пострілом у потилицю - символом революційної кари. Це вбивство поділило Басконію на дві частини. Одна, вийшла на вулиці з пацифістськими гаслами інша - ще з більшою відданістю підтримує революціонерів. Суспільство поляризувалось на основі політичних переконань. На рахунку ЕТА — смерть іспанського прем'єра Луїса Карерро Бланко та ще кількох іспанських політиків. Від рук сепаратистів свого часу мало не загинув і прем'єр країни Хосе -Марія Аснар У перервах «етівці» підривали машини в людних місцях, наприклад, перед супермаркетом у Барселоні чи біля готелів у курортних містечках. ЕТА оголосила "безстрокове" перемир'я в березні 2006 року. Проте через рік, бойовики звинуватили уряд Іспанії в тому, вони радше переслідували бойовиків, аніж дотримувалось усіх норм переговорного процесу. В заяві, розміщеній у баскській газеті *Berria*, йдеться про те, що “відсутнє виконання мінімальних умов для продовження процесу переговорів”, а відтак, починаючи з півночі середи, 6 червня, ЕТА “захищатиме Землю басків зі зброєю в руках на всіх фронтах”. Боротьба розгорнулась заново. Знову залунали вибухи...

За чотири десятиліття боротьби ЕТА за державотворення на півночі Іспанії і південному-заході Франції жертвами угруповання стали більше 800 людей. Народ країни басків стоїть на роздоріжжі.

Texto 2. Las guerras no declaradas

Al hablar de los acontecimientos del 11-S se menciona siempre el derrumbamiento de las Torres Gemelas, pero se suele olvidar que se produjo también un ataque al Pentágono y otro frustrado a la Casa Blanca. Es decir, que fue aquél un acto en toda regla de hostilidad bélica, en el que se obvió el principio formal de la declaración de guerra. Desde este punto de vista, el hecho no sólo no es nuevo, sino que constituye una práctica que viene siendo habitual en muchos puntos del planeta, aunque en este caso la expresión de esa práctica fuera -eso, sí- monstruosa. Pero el hecho es ya conocido desde hace muchos años: un colectivo, un grupo armado, una etnia, hacen la guerra a un Estado sin que exista una previa declaración de hostilidades. El hecho merece ser analizado, pues constituye en sí mismo un retroceso de varios siglos en el proceso de la civilización. Desde que en el siglo XVI Francisco de Vitoria formuló su teoría de la 'guerra justa', la declaración de guerra venía siendo un principio formal claramente establecido. La guerra debía declararse por quien tenía autoridad reconocida para ello, al mismo tiempo que debía tener una 'causa justa' y hacerse de acuerdo con las

convenciones establecidas: ejército debidamente preparado a ese fin, en lugares acotados al efecto para ello y ateniéndose a principios de ética comúnmente aceptados (respeto a la sociedad civil; protección a los colectivos de mujeres, niños y ancianos, que debían permanecer al margen; trato justo a los prisioneros, etcétera). En todo ello, la prioritaria función del Estado resultaba esencial, pues es quien, de acuerdo con las convenciones internacionales, tenía autoridad para ello. Ahora, al desaparecer el principio formal de la declaración, desaparecen también el resto de los requisitos: el protagonismo del ejército, la acotación de zonas ajenas al conflicto (sociedad civil) y de respeto a los colectivos tradicionalmente excluidos de la confrontación (un atentado que se produce de modo indiscriminado en un centro urbano puede afectar a niños y ancianos, sin que ello suponga el menor escrúpulo). Ahora, un colectivo que se siente injustamente postergado considera que puede hacer la guerra por todos los medios a su alcance y sin respeto a normas que ya en el siglo XVI se daban por bien establecidas. El retroceso civilizatorio es palmario y resulta tan preocupante que es perentorio analizar el fenómeno en toda su profundidad...

ВІПРАВИ

- I. *Busque todas las acepciones de las palabras **guerra –війна, violencia – насилля** en las dos lenguas. Compare la traducción de las posibles combinaciones de estas palabras en las dos lenguas y explica a qué se debe la diferencia de su traducción.*

- II. *Busque sinónimos de las siguientes palabras y expresiones*
Capturar, enfrentamiento, meter entre rejas, privación de libertades, secuestrado, correr riesgo, huir, claudicar ante demandas, alto el fuego, abrir fuego, masacre, perpetrar un atentado.

- III. *Busque antónimos de las siguientes palabras y expresiones*
Herido, mantener el orden público, silenciar casos, quedar en libertad, sobrevivir, seccionista, abortar un atentado, denunciar, deshacerse de armas.

- IV. *Перекладіть наступні речення:*
 1. El terrorismo es una sucesión de actos de violencia que se caracteriza por inducir terror en la población civil.
 2. Un mundo donde imperan los conflictos bélicos locales y donde la violencia está a la orden del día, se mire hacia donde se mire.
 3. Si se trabaja en esa dirección estaremos dando una solución a algunos de los graves problemas planteados por la 'globalización'.
 4. Es bien sabido que precisamente las desigualdades económicas son algunas de las mayores causas de guerras y conflictos armados. Es en este punto en el que había que profundizar para encontrar vías de solución a los conflictos con el mundo islámico.

5. Está bien que se busque la cooperación, pero la Unión Europea, cuando apoya a EE UU, debe entender que ésta no puede reducirse a un seguidismo incondicional, sino a la búsqueda de soluciones que conduzcan a un mundo orientado a la paz y al equilibrio, a la solidaridad y al entendimiento, nunca al enfrentamiento indiscriminado y maniqueo entre buenos y malos.

V. *Busque las correspondencias de las siguientes palabras y expresiones ucranianas:*

Насилля, надзвичайний стан, в'язень, смертна кара, військовий переворот, загроза тероризма, арешт, затримання, викрадення, перестрілка. Припинення збройної боротьби. Засуджувати дії, міжнародна рівновага, новий міжнародний порядок.

VI. *Busque en las siguientes oraciones fraseologismos, explique el significado y matices estilísticos que conllevan y traduzca las oraciones al ucraniano:*

1. Echemos por el recurso del sarcasmo la indignación exasperada, la vergüenza infinita que nos ha provocado el humillante espectáculo de una “comisión parlamentaria” genuflexa, con los pantalones a media asta, ante un criminal sanguinario.
2. HB quiere “enseñarle los dientes al Estado”, pero de momento se los enseña a los comerciantes y tenderos.
3. Si el gobierno en lugar de criticar con modos de distinguida señorita bilbaína todavía virgen a su pesar las cobardes amenazas de los tipejos de HB a los empresarios de su tierra que quieren trabajar y no someterse a las huelgas impuestas por coacción, impusieron como es su deber el orden y la seguridad en las calles, los discursetes de los atrevidos se bajarían de tono.

Типові завдання модульних і підсумкових робіт з перекладу

1. Переклад зв'язаного тексту з іспанської мови на українську
2. Переклад зв'язаного тексту з української мови на іспанську
3. Переклад речень, спрямованих на використання певних перекладацьких трансформацій
4. Переклад речень, спрямованих на уживання певних синтаксичних/семантичних структур
5. Переклад лексичних одиниць

Типові завдання лексико-граматичного тесту

1. Переклад речень, спрямованих на активізацію
 - а) певних синтаксичних структур
 - б) певних лексичних одиниць
2. Завдання на підстановку певних лексичних одиниць
3. Завдання на трансформацію семантичної структури речень
4. Завдання на уживання дієслівних форм
5. Завдання на синтаксичну/лексичну синонімію

Зразок модульної контрольної роботи

TEST

Tarea 1. Traduzca:

1. Депутати рішуче висловились за найшвидше прийняття закону про пресу.
2. У розвинутих країнах маленькі підприємства часто банкрутують, що стосується великих підприємств, вони, як правило, збільшують свої прибутки.
3. Важливою рисою сучасного суспільного розвитку є глобалізація екологічних проблем.
4. Акредитуюча держава може у будь-який момент без попереднього мотивування свого рішення об'явити будь-якого члена дипломатичного корпусу персоною нон-грата.
5. Під тиском громадськості влада була змушена відмовитись від прийняття непопулярних заходів.

Tarea 2. Traduzca las expresiones:

1. вивести війська з країни
2. надзвичайний і повноважний посол
3. Високі договірні сторони
4. засудити підривну діяльність розкольницьких угруповань
5. відхилити запрошення
6. незастосування сили
7. розірвати угоду
8. особиста недоторканість
9. втручання у внутрішні справи
10. дипломатична недоторканність

Tarea 3. Traduzca al ucraniano:

1. La tercera ronda de conversaciones entre Croacia y los serbios que controlan la Eslavonia oriental concluyó ayer tras cuatro horas de discusiones sin que haya logrado «nada significativo», en palabras del principal negociador de Zagreb.
2. El mediador de EE. UU. En la capital croata presidió la reunión, que tuvo lugar en la localidad de Erdut, próxima a la frontera con Serbia. Los croatas han propuesto que se continú la reunión el sábado en Osijek.

Зразок лексико-граматичного тесту

Tarea 1. *Complete las siguientes frases con preposiciones :*

1. Ya te he dicho que no puedo ir contigo. sobra sabes que me gustaría.
2. En casa de los López se está muy gusto.
3. Monta una vez el tren que está punto de arrancar.
4. Durante una época siempre iba vestida ... negro.
5. Se lanzó buscar piso y no paró que consiguió uno.

Tarea 2 . *Complete las siguientes frases con los tiempos y modos adecuados:*

1. Te llamaba para preguntarte por lo que (decir) el médico de tu madre.
2. Avisadnos cuando (empezar) la película.
3. No estaría de tan mal humor si (dormir) bien la pasada noche.
4. Siempre cuando yo (hacer) el trayecto hasta tu casa, me acuerdo de cuando éramos vecinos.
5. Me ha sorprendido está región porque no pensaba que (tener) rincones tan bonitos.

Tarea 3. *Sustituya lo subrayado por SER o ESTAR, según convenga, haciendo las transformaciones necesarias.*

1. La conferencia resultó amena.
2. Nacieron en Málaga pero viven en Granada.
3. Forzado por las necesidades económicas, trabaja como minero.
4. Llevo dos horas haciendo este crucigrama.
5. Siento no compartir tu opinión.

Tarea 4. *Explique en español el significado de las expresiones siguientes:*

1. quedarse en los huesos
2. dejarse llevar por el miedo
3. ir de mal en peor
4. estar como un roble
5. hablar por los codos

Tarea 5. *Traduzca al español:*

1. Витягнути з-під мотоциклу
2. Відхиляючись вліво
3. Бути під впливом заспокійливого
4. Піддатися емоціям
5. Дуже багато розмовляти
6. Мути правим в чомусь
7. Обов'язково
8. Усвідомити щось
9. Жахлива пробка в центрі міста
10. Дуже добре знати щось

Зразок підсумкової роботи з перекладу

Tarea 1. Traduzca el español:

Деякі сучасні тенденції європейської політики

Європейські країни неодноразово підтверджували своє бажання, аби у Європі формувалась нова система безпеки та співробітництва. Ця система, створена завдяки спільним зусиллям заходу і сходу в рамках ОБСЄ, засновується на поступовому витісненні ідеї поділу Європи та створенні нових форм співпраці в економічній, військовій, політичній, гуманітарній та інших сферах на основі загальновідомих принципів та зобов'язань, таких як невтручання у внутрішні справи, повага територіальної цілісності, непорушність кордонів, рівність у правах великих та малих націй, повага прав та основних свобод людини, політика добросусідства та ін.

Система органів політичної співпраці розвивається у найрізноманітніших формах. У військовій сфері система переговорів щодо скорочення озброєння, стабільність та укріплення взаємної довіри становлять основу європейської єдності.

Економічна сфера здається не такою багатообіцяючою на найближчі роки. Можливості розвитку економічної співпраці між двома частинами Європи залежать не лише від кон'юнктури, а й від докорінної трансформації економічного механізму країн східної Європи та від динаміки інтеграційних процесів у ЄС.

Tarea 1. Traduzca al ucraniano:

La UE ante la reválida: las tareas europeas del nuevo curso político

El curso político que arranca en septiembre podría definirse como decisivo para la suerte del proyecto europeo. La Unión se enfrenta a retos de enorme trascendencia y a hitos institucionales únicos hasta ahora. Podríamos calificar estos próximos 12 meses de auténtica reválida de Europa. Un examen que tiene cuestiones muy diversas desde las incógnitas económicas a las propiamente organizativas y de funcionamiento de los 28. La agenda de asuntos propios es descomunal, pero las obligaciones de protagonismo en la comunidad internacional no son menores y esa posición global todavía complica más el recorrido inmediato de la UE. Seguramente a la vuelta del verano de 2014 tendremos que hablar de una nueva Europa y el rostro que nos presente dependerá mucho de su capacidad para hacer las tareas que tiene por delante, de manera que puede salir plenamente fortalecida o incluso pueda resquebrajarse como en nuestras peores pesadillas de la historia del siglo XX. Esa suerte repleta de incógnitas a las que nos enfrentamos no es responsabilidad única de nuestros representantes políticos,

la obligación individual de cada europeo es absoluta, sobre todo, teniendo en cuenta la relevancia de las elecciones europeas del próximo mes de mayo. Por ello un análisis somero de los temas clave que debemos acometer resulta más necesario que nunca.

La propia *Comisión Europea* a principios de año establecía su agenda de prioridades que sigue estando vigente. Consideraba que en su programa de trabajo debía poner el crecimiento de la economía y del empleo en la prioridad principal. Para ello señalaba los siguientes objetivos:

- Hacia una auténtica unión económica y monetaria.
- Crecer para crear empleo.
- Más competitividad a través del mercado único y la política industrial.
- Conectarse para competir, una relación colaborativa entre las empresas europeas.
- La inclusión social y la excelencia en los servicios públicos.
- Aprovechar mejor los recursos comunes de Europa para competir mejor dentro y fuera de ella.
- Construir una Europa segura y protegida.
- Promover la presencia de Europa como actor global.

Más allá de lo ambicioso del plan y de lo genérico de los objetivos, a la vuelta de estos primeros ocho meses del 2013, la realidad nos habla de los primeros indicios de la salida de la recesión en la eurozona y del frenazo a la destrucción de empleo. Los déficits públicos también parece que empiezan a estar controlados y salvo el caso muy reducido de Grecia, no parece que los rescates financieros vayan a ser los protagonistas a futuro. La proyección de las previsiones macroeconómicas de la Comisión nos hablan de lenta recuperación, con niveles de creación de empleo muy bajos. Por tanto, el primer gran reto al que nos enfrentamos es al de ser capaces de generar políticas de fomento del empleo o lo que es lo mismo, generar mayores niveles de demanda interna e incrementar las exportaciones de nuestros productos y servicios. Lo que verdaderamente está en juego en el diseño de la salida de la crisis es el paisaje final de la misma. Si queremos mantener nuestro actual sistema de bienestar social, base del proyecto europeo, debemos ser capaces de sostener los servicios públicos y de protección en base a una fiscalidad adecuada que no drene las posibilidades de inversión de las empresas, ni de consumo de las personas. La cuestión se centra en trabajar mejor, no más, sino con más productividad, un esquema de rentabilidad que depende hoy en día, sobre todo, de la innovación y el conocimiento de los mercados que de los costes laborales y las horas hombre. Son las empresas y los trabajadores los que más pueden hacer por mejorar los ratios de productividad de la Unión Europea, por lo que de nada vale refugiarse en la crítica fácil a los políticos para esconder las vergüenzas propias de cada cual. A la política sí le podemos exigir las condiciones de inversión en la creación del clima favorable para ese círculo de excelencia que precisamos....

Структура іспиту з теорії та практики перекладу

1. Питання з теорії перекладу.
2. Переклад фахового тексту з іноземної мови на українську з аналізом перекладацьких труднощів.
3. Реферативний переклад тексту суспільно-політичної тематики з української мови на іноземну.

Питання з теорії перекладу до іспиту з ТШ

1. Предмет та статус теорії перекладу. Переклад як засіб комунікації. Види перекладацької діяльності.
2. Значення слова та переклад. Лінгвістичний та екстралінгвістичний характер перекладу.
3. Трансформації при перекладі: перестановка та заміна.
4. Трансформації при перекладі: додавання.
5. Переклад складних речень різних типів. Заміна сурядності у реченні підрядністю.
6. Переклад інтернаціональної лексики.
7. Проблема “несправжніх друзів” перекладача.
8. Реалія як компонент соціально-історичного і національно-культурного контексту. Класифікація. Способи перекладу: транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад.
9. Характеристика основних функціональних стилів та питання перекладу. Жанрово-стилістичні особливості перекладу художньої, суспільно-політичної, дипломатичної, юридичної, науково-технічної літератури та документів.
10. Основні види граматичних та лексико-семантичних трансформацій.
11. Лексичні трансформації при перекладі. Генералізація і конкретизація.
12. Антонімічний переклад.
13. Особливості використання синонімів в іспанській мові.
14. Метонімія.
15. Абревіатури та скорочення.
16. Переклад власних назв.
17. Переклад неологізмів.
18. Лексичні запозичення.
19. Фразеологічні проблеми перекладу.
20. Переклад прислів'їв, приказок та крилатих висловів.
21. Переклад особових займенників.
22. Особливості перекладу іменників.
23. Особливості перекладу прикметників. Переклад ступенів порівняння.
24. Передача значень дієприкметників та дієприслівників, а також відокремлюваних дієприкметникових та дієприслівникових зворотів.
25. Особливості перекладу дієслів.

26. Переклад безособових форм дієслова.
27. Переклад архаїзмів, просторічних слів та жаргонізмів.
28. Стилiстичні засоби перекладу повторів, паралелізмів, еліпсiса.
29. Переклад алюзій, метафор, тропів.
30. Переклад конструкцій, які містять емфазу.

МАТЕРІАЛИ ДЛЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ:

- посібники з письмового перекладу, де вказуються труднощі перекладу на рівні вузького контексту;
- тексти за фахом в оригіналі;
- газетні, журнальні статті та матеріали ресурсів Internet з питань міжнародних відносин, міжнародного права та міжнародних економічних відносин, міжнародного бізнесу, країнознавства;
- наукові доповіді з питань суспільних наук та майбутньої спеціальності;
- газетна інформація на теми зовнішньої та внутрішньої політики України, країн мови, що вивчається, інших країн;
- оригінальні тексти з паралельними перекладами (аутентичні тексти міжнародних договорів, конвенцій тощо);
- публікації ООН та інших міжнародних організацій;
- тексти в запису на аудіо- та відеокасетах;
- ресурси Internet.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – К.: Видавничо-поліграфічний центр «Київський Університет», 2003
2. Верба Г.Г., Гетьман З.О. Усний переклад з іспанської мови українською. – Вінниця: Нова книга, 2007
3. Гетьман З.О., Орлова І.С. Інтерпретація та переклад іспанських спеціальних текстів. – К.: Слово, 2008
4. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. Международные отношения – М.: РВалент, 2006
5. Смышляев А.В., Сорокин А.Л. Курс устного перевода. Испанский язык – М.: Московский университет, 2009.
6. Матюшенко Н.Л. Испанский язык. Учебное пособие по устному и письменному переводу. В 2 частях. – М: Издательство МГИМО, 2005
7. Калустова О.М., Шиянова І.М., Танич К.А., Квасюк Н.Ю., Коломієць М.О. Курс письмового перекладу. Іспанська мова. – К.: Видавничий центр «Київський університет», 2000
8. Романова Г.С., Иовенко В.А., Ларионова М.В. Испанский для журналистов. – М.: МГИМО, 2009
9. Е.Б.Передерий Язык испанской прессы – М.: Высшая школа, 2005
10. А.А.Нищевич Практика перекладу з іспанської на російську та українську мови: Навчальний посібник. – О.: Фенікс, 2006

Додаткова

1. Алексеева И.О. Введение в переводоведение: Учеб. пособие. – СПб.: Филологический факультет СПбГУ; М.: Издательский центр „Академия“, 2004.
2. Алесіна Н.М., Виноградов В.С. Теорія і практика перекладу. Іспанська мова. – К.:Вища школа, 1993
3. Арутюнова Н.Д. Трудности перевода с испанского языка на русский. – М.: Высшая школа, 2004
4. Брандес М.П., Провоторов В.И. Предпереводческий анализ текста: Учеб. пособие. – М.: НВИ-ТЕЗАУРУС, 2001.
5. Виноградов В.Ф. Введение в переводоведение. – Москва, 2001
7. Влахов С., Флорин С. Непереводимое в переводе. – М.: ИМО, 1980.
8. Иовенко В.А. Практический курс перевода. Испанский язык. – М.: ЧеРо, 2001
9. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Навчальний посібник. – К., Юніверс, 2002.
10. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу. – К.: Вища школа, 1986.

11. Латышев Л.К. Технология перевода. Уч. пос. – М.: НВИ - ТЕЗАУРУС, 2001.
12. Латышев Л.К. Курс перевода. Эквивалентность перевода и способы ее достижения. – М.: Международ.отношения, 1981
13. Ликин С.Г. Мир общения. Современное культурное общение и перевод. – М.: Р.Валент, 2003
14. Лилова А. Введение в общую теорию перевода. – М.: Высшая школа, 1985.
15. Мелихова Н.В. Пособие по экономическому переводу. – Части 1- 2. – М.: НВИ-Тезаурус, 1999.
16. Миньяр-Белоручев Р.К. Общая теория перевода и устный перевод. – М.: Воениздат, 1980.
17. Миньяр-Белоручев Р.К. Последовательный перевод. – М., 1969
18. Мирам Г.Э. Профессия: переводчик. – К.: Ника-Центр Эльга, 1999.
19. Мирам Г.Э, Гон А.М. Профессиональный перевод. – Е.: Ника-Центр Эльга, 2003
20. Сироткина З.И., Кудряшова М.Н. Пособие по учебному переводу с испанского языка на русский. – М.: Русский язык, 1989
21. Смышляева А.В. Пособие по переводу (русский язык – испанский язык). – М.: Русский язык, 1987
22. Туровер Г.Я., Триста И.А., Долгопольский А.Б. Пособие по устному переводу с испанского языка для институтов и факультетов иностранных языков. – М.: Высшая школа, 1967
23. Федоров А.В. Основы общей теории перевода. – М.: Высшая школа, 1983.
24. Чередниченко О.І. Переклад – важлива сфера функціонування і розвитку української мови// Теорія і практика перекладу, Вип. 17. – К., 1991.
25. Чужаки А. Общая теория перевода и переводческой скорописи. Курс лекций. – М.: Рвалент, 2002.